

які є в КК Грузії (2,ч. 3 ст. 338). У КК Грузії ситуація дещо складніша. З одного боку, відповідне поняття закон містить: у ч. 1 ст. 221 КК є вказівка на неправомірні переваги, але, з іншого, законодавець передбачає і найбільш поширені їх види – гроші, цінні папери, інше майно чи майнові послуги. З цього переліку видно, що всі його складові мають спільну характеристику – майновий характер. Звідси випливає, що інші неправомірні переваги також мають цю ознаку. Ще однією характерною відмінністю КК Грузії є те, що антикорупційні норми для службових осіб публічного права передбачені зовсім у іншому розділі XXXIX «Службові злочини», де, зокрема, є і ст. 339 КК («Давання хабаря»).

Таким чином, порівнюючи кримінально-правове регулювання правовідносин у сфері службової діяльності України та Грузії, необхідно окреслити, що в українського і грузинського законодавства про кримінальну відповідальність є багато спільних рис у цій галузі, оскільки спільний історичний розвиток.

Список використаних джерел

1. Кримінальний кодекс України від 5 квітня 2001 р. [Електронний ресурс] : станом на 6 жовтня 2018 р. / Верховна Рада України. – Режим доступу до сторінки : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>.

2. Кримінальний кодекс Грузії від 22 липня 1999 р. [Електронний ресурс] : станом на 26 липня 2017 р. / Законодательный Вестник Грузии. – Режим доступу до сторінки : <https://matsne.gov.ge/ru/document/view/16426>.

3. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо приведення національного законодавства у відповідність із стандартами Кримінальної конвенції про боротьбу з корупцією: Закон України від 18 квітня 2013 р. [Електронний ресурс] : станом на 26 квітня 2015 р. / Верховна Рада України. – Режим доступу до сторінки : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/221-18>.

Кріпак Анна Андріївна,

старший науковий співробітник науково-дослідного центру з питань діяльності органів та установ Державної кримінально-виконавчої служби України і пробації Інституту кримінально-виконавчої служби, кандидат юридичних наук

КОНФЛІКТ ІНТЕРЕСІВ І ШЛЯХИ ЙОГО РЕГУЛЮВАННЯ

В реаліях сьогодення, серед основних першочергових завдань державної влади стоїть розробка та впровадження заходів антикорупційного спрямування. Питанням ефективності запобігання та протидії корупції все частіше присвячено науково-практичні конференції та інші заходи, на яких вітчизняні та іноземні науковці і

практики обговорюють та пропонують шляхи боротьби з таким негативним явищем як корупція. Незважаючи на це, корупція продовжує залишатися однією із нагальних проблем для українського суспільства.

За останній час наша держава зробила чимало кроків на шляху до подолання корупційних проявів: оновлено антикорупційне законодавство, створено антикорупційний суд, активно проводиться роз'яснювальна робота антикорупційного характеру із суспільством, тощо.

Так, 26 квітня 2015 року набрав чинності Закон України «Про запобігання корупції», яким запроваджено низку новел антикорупційного законодавства України, зокрема щодо конфлікту інтересів.

Законом України «Про запобігання корупції» визначено такі терміни як «приватний інтерес», «реальний конфлікт інтересів» та «потенційний конфлікт інтересів». Питання конфлікту інтересів у Законі врегульовано окремим V розділом.

Так, приватний інтерес – це будь-який майновий чи немайновий інтерес особи, у тому числі зумовлений особистими, сімейними, дружніми чи іншими позаслужбовими стосунками з фізичними чи юридичними особами, у тому числі ті, що виникають у зв'язку з членством або діяльністю в громадських, політичних, релігійних чи інших організаціях.

Реальний конфлікт інтересів – суперечність між приватним інтересом особи та її службовими чи представницькими повноваженнями, що впливає на об'єктивність або неупередженість прийняття рішень, або на вчинення чи невчинення дій під час виконання зазначених повноважень.

Потенційний конфлікт інтересів – наявність у особи приватного інтересу у сфері, в якій вона виконує свої службові чи представницькі повноваження, що може вплинути на об'єктивність чи неупередженість прийняття нею рішень, або на вчинення чи невчинення дій під час виконання зазначених повноважень.

З метою запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, суб'єкти, на яких поширюється дія Закону (зазначені у статті 3), зобов'язані:

- 1) вживати заходів щодо недопущення виникнення реального, потенційного конфлікту інтересів;

- 2) повідомляти не пізніше наступного робочого дня з моменту, коли особа дізналася чи повинна була дізнатися про наявність у неї реального чи потенційного конфлікту інтересів безпосереднього керівника, а у випадку перебування особи на посаді, яка не передбачає наявності у неї безпосереднього керівника, або в колегіальному органі – Національне агентство чи інший визначений законом орган або колегіальний орган, під час виконання повноважень у якому виник конфлікт інтересів, відповідно;

3) не вчиняти дій та не приймати рішень в умовах реального конфлікту інтересів;

4) вжити заходів щодо врегулювання реального чи потенційного конфлікту інтересів.

Особи, уповноважені на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, не можуть прямо чи опосередковано спонукати у будь-який спосіб підлеглих до прийняття рішень, вчинення дій або бездіяльності всупереч закону на користь своїх приватних інтересів або приватних інтересів третіх осіб.

Безпосередній керівник особи або керівник органу, до повноважень якого належить звільнення/ініціювання звільнення з посади протягом двох робочих днів після отримання повідомлення про наявність у підлеглої йому особи реального чи потенційного конфлікту інтересів, приймає рішення щодо врегулювання конфлікту інтересів, про що повідомляє відповідну особу.

Національне агентство у випадку одержання від особи повідомлення про наявність у неї реального, потенційного конфлікту інтересів упродовж семи робочих днів роз'яснює такій особі порядок її дій щодо врегулювання конфлікту інтересів.

Безпосередній керівник або керівник органу, до повноважень якого належить звільнення/ініціювання звільнення з посади, якому стало відомо про конфлікт інтересів підлеглої йому особи, зобов'язаний вжити передбачені цим Законом заходи для запобігання та врегулювання конфлікту інтересів такої особи.

У разі існування в особи сумнівів щодо наявності в неї конфлікту інтересів вона зобов'язана звернутися за роз'ясненнями до територіального органу Національного агентства. У разі якщо особа не отримала підтвердження про відсутність конфлікту інтересів, вона діє відповідно до вимог, передбачених у цьому розділі Закону.

Якщо особа отримала підтвердження про відсутність конфлікту інтересів, вона звільняється від відповідальності, якщо у діях, щодо яких вона зверталася за роз'ясненням пізніше було виявлено конфлікт інтересів [1].

Антикорупційне законодавство України передбачає заходи зовнішнього та самостійного врегулювання конфлікту інтересів.

Згідно Закону України «Про запобігання корупції» зовнішнє врегулювання конфлікту інтересів здійснюється шляхом усунення особи від виконання завдання, вчинення дій, прийняття рішення чи участі в його прийнятті в умовах реального чи потенційного конфлікту інтересів; застосування зовнішнього контролю за виконанням особою відповідного завдання, вчиненням нею певних дій чи прийняття рішень; обмеження доступу особи до певної інформації; перегляду обсягу службових повноважень особи; переведення особи на іншу посаду; звільнення особи.

Звільнення особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, прирівняної до неї особи з займаної

посади у зв'язку з наявністю конфлікту інтересів здійснюється у разі, якщо реальний чи потенційний конфлікт інтересів у її діяльності має постійний характер і не може бути врегульований в інший спосіб, в тому числі через відсутність її згоди на переведення або на позбавлення приватного інтересу.

Особи, зазначені у пунктах 1, 2 частини першої статті 3 вищезазначеного Закону, в яких наявний реальний чи потенційний конфлікт інтересів, можуть самостійно вжити заходів щодо його врегулювання шляхом позбавлення відповідного приватного інтересу з наданням підтверджуючих це документів безпосередньому керівнику або керівнику органу, до повноважень якого належить звільнення/ініціювання звільнення з посади.

Позбавлення приватного інтересу має виключати будь-яку можливість його приховування.

Підводячи підсумки, необхідно зазначити, що питання, пов'язані із запобіганням та врегулюванням конфлікту інтересів, в умовах євроінтеграційного курсу України, надзвичайно актуальне і важливе.

Так, експерти Антикорупційної ініціативи ЄС в Україні (EUACI) презентували НАЗК та іншим заінтересованим сторонам звіт щодо управління конфліктами інтересів та вдосконалення механізму оцінки корупційних ризиків в Україні. Документи містять 99 рекомендацій щодо усунення проблемних питань чи удосконалення процесів діяльності Національного агентства у зазначених напрямках.

На офіційному веб-сайті НАЗК можна знайти два звіти: «Оцінка корупційних ризиків в Україні: поточний стан справ» (ENG) і «Управління конфліктами інтересів в Україні та Національне агентство з питань запобігання корупції» (ENG), підготовлені експертами EUACI [2].

Вказана подія ще раз підкреслює актуальність і важливість питання, пов'язаного із запобіганням та врегулюванням конфлікту інтересів

Список використаних джерел

1. Закон України «Про запобігання корупції» (Відомості Верховної Ради (ВВР), 2014, № 49, ст. 2056 Документ 1700-VII, чинний, поточна редакція – Редакція від 31.08.2018, підстава – 2462-VIII. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18> (дата звернення – 18.11.2018 р.).

2. Сторінка антикорупціонера: погляд із середини на деякі актуальні питання. Стратегія. URL: <https://i.factor.ua/ukr/journals/ds/2018/may/issue-5/article-36506.html> (дата звернення – 18.11.2018 р.).